

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 140/03-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti JUDr. F. M., bytom B., a Ing. M. L., bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 13/01 na neverejnom zasadnutí senátu 12. februára 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 13/01 **p o r u š i l** základné právo JUDr. F. M. a Ing. M. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 13/01 **p r i k a z u j e**, aby vo veci konal bez prietáhov.

3. JUDr. F. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. M. L. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. F. M. a Ing. M. L. v sume 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodevät' desiatšesť slovenských korún) advokátovi JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodevät' desiatšesť slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Sťažnosti JUDr. F. M. a Ing. M. L. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 140/03 z 3. septembra 2003 prijal podľa ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. F. M., bytom B., a Ing. M. L., bytom B. (ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 13/01.

Sťažovatelia uviedli, že 26. februára 2001 podali krajskému súdu žalobu o neplatnosť uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia zo 14. decembra 2000 proti UniBanke, UniCredito Italiano Group, Bratislava, ktorú 11. apríla 2002 rozšírili o náhradu škody. Vec je evidovaná pod sp. zn. 28 Cb 13/01. Krajský súd vo veci dosiaľ nerozhodol, z čoho vyplýva, že boli porušené základné práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy. Krajský súd vyše dva a polročného konania neurobil nič, aby odstránil stav právnej neistoty, ktorá sprevádza súdne konanie. Vzhľadom na stav právnej neistoty navrhovatelia žiadali priznať aj primerané finančné zadosťučinenie po 10 000 Sk za každý rok nečinnosti krajského súdu, spolu 25 000 Sk každému z nich. Zároveň žiadali priznať trovy právneho zastúpenia ich právnomu zástupcovi podľa ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) vo výške 8 796 Sk za dva úkony právnej pomoci.

Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd rozhodol, že:

„Základné právo sťažovateľov JUDr. F. M. a Ing. M. L. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prietáhov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 28 Cb 13/01 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 28 Cb 13/01 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi JUDr. F. M. podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 25 000,- Sk.

Súd priznáva sťažovateľovi Ing. M. L. podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 25 000,- Sk.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnomu zástupcovi sťažovateľov advokátovi JUDr. J. M., Advokátska kancelária, K., v zmysle ust. § 13 ods. 8 vyhl. 163/02 Z. z. vo výške 8 796,- Sk ...“.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Dňa 26. februára 2001 bol krajskému súdu podaný návrh navrhovateľov (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľov) proti Poľnobanke, a. s., Bratislava na určenie neplatnosti uznesenia prijatého na mimoriadnom valnom zhromaždení 14. decembra 2000. Veci bola pridelená sp. zn. 28 Cb 13/01. K návrhu boli priložené prílohy, a to návrh uznesenia valného zhromaždenia zo 14. decembra 2000 a návrh na odpredaj akcií.

Dňa 13. marca 2001 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku. V ten istý deň bola žalovaná strana vyzvaná na vyjadrenie k žalobe.

Dňa 19. marca 2001 poverený zástupca Poľnobanky, a. s., nahliadol do spisu.

Dňa 29. marca 2001 sa JUDr. F. M. vyjadril k súdnemu poplatku (č. l. 10).

Dňa 30. marca 2001 sa k súdnemu poplatku vyjadril JUDr. D. (č. l. 12).

Dňa 12. apríla 2001 sa k návrhu vyjadrila Poľnobanka, a. s., a v prílohe predložila svoj výpis z obchodného registra (č. l. 17 - 21), správu o overení splatnosti zvýšeného imania (č. l. 22), notársku zápisnicu z valného zhromaždenia zo 14. decembra 2000 (č. l. 23 - 31) a svoje stanovky (č. l. 32 - 33).

Dňa 18. apríla 2001 Ing. M. L. uhradil súdny poplatok.

Dňa 18. júla 2001 sa navrhovatelia vyjadrili k zápisu do obchodného registra (č. l. 35).

Dňa 10. augusta 2001 zákonná sudkyňa určila termín pojednávania na 22. november 2001 o 11.00 h.

Dňa 7. augusta 2001 boli navrhovateľom doručené vyjadrenia Poľnobanky, a. s.

Dňa 5. septembra 2001 sa navrhovatelia pokúsili o mimosúdne vyrovnanie (č. l. 38).

Dňa 19. novembra 2001 sa navrhovatelia vyjadrili k stanovisku Poľnobanky, a. s., k žalobe (č. l. 39 - 40). Ako prílohy predložili prihlášku do diskusie zo 14. decembra 2000 (č. l. 41 - 42) a notársku zápisnicu zo 14. decembra 2000 sp. zn. N 341/2000, Nz 348/2000 (č. l. 43 - 50).

Dňa 22. novembra 2001 sa podľa zápisnice (č. l. 56 - 58) konalo vo veci pojednávanie za účasti navrhovateľov a zástupcu odporcu, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 19. decembra 2001 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie Poľnobanky, a. s. (č. l. 59 - 60).

Dňa 21. marca 2002 navrhovatelia predložili krajskému súdu vyjadrenia (č. l. 61 - 64).

Dňa 11. apríla 2002 navrhovatelia rozšírili žalobu o náhradu škody (č. l. 64 - 65).

Dňa 22. augusta 2002 krajský súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za nový návrh (č. l. 66).

Dňa 10. septembra 2002 sa navrhovatelia vyjadrili k výzve a ako prílohu predložili doklady týkajúce sa ich sociálnej situácie (č. l. 67).

Dňa 6. februára 2003 navrhovatelia urgovali konanie vo veci (č. l. 72) a opätovne tak urobili 3. mája 2003.

Dňa 18. júna 2003 krajský súd urgoval predloženie dokladov o majetkových pomeroch.

Dňa 4. júla 2003 Ing. M. L. predložil doklady (čl. l. 76 - 83).

Dňa 1. júla 2003 štátna správa súdu prešetrovala sťažnosť na prieťahy.

Dňa 10. júla 2003 krajský súd uznesením pripustil rozšírenie návrhu doručeného navrhovateľom (č. l. 85 - 86).

Dňa 17. júla 2003 krajský súd uznesením nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov (č. l. 87 - 88).

Dňa 18. augusta 2003 navrhovateľ JUDr. F. M. opätovne požiadal o odpustenie súdnych poplatkov, čo krajský súd vyhodnotil ako sťažnosť.

Dňa 25. augusta 2003 bola sťažnosť navrhovateľov proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Dňa 25. septembra 2003 najvyšší súd sťažnosť zamietol a rozhodnutím sp. zn. 7 Obo 199/03 potvrdil rozhodnutie krajského súdu. Rozhodnutie bolo krajskému súdu doručené 6. novembra 2003.

Spis bol ústavnému súdu doručený 2. februára 2004.

III.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúmal ústavný súd s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu v súlade so svojou doterajšou judikatúrou podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. I. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, III. ÚS 144/03 a iné).

Predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom je návrh na určenie neplatnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia akciovej spoločnosti, neskôr rozšírený aj o náhradu škody.

Z obsahu predloženého spisu, z vyjadrení sťažovateľov a predsedníčky krajského súdu a ani z predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania možno hodnotiť ako aktívne. Predkladali krajskému súdu písomnosti, aktívne reagovali na vyjadrenia protistrany až na snahu o upustenie od zaplatenia súdnych poplatkov, čo je však legitímne k postaveniu strany a nemôže im byť dávané na ťarchu, aj keď vo svojom snažení neboli úspešní.

Ďalším kritériom, ktoré považoval ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za relevantné, bol postup krajského súdu v predmetnej veci. Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 2051/03 z 10. októbra 2003 uviedla, že sťažnosť hodnotí ako čiastočne opodstatnenú a vo veci netrvá na ústnom prejednaní veci.

Na ústnom prejednaní veci netrval ani právny zástupca sťažovateľov, ktorý v liste zo 4. novembra 2003 navrhol upustiť od neho.

Za nekonanie krajského súdu je možné označiť dobu od 12. apríla 2001 (po predložení vyjadrenia žalovanej strany) do 7. augusta 2001, keď bol určený termín pojednávania na 22. november 2001. Krajský súd vec odročil na neurčito a konal až 10. júla 2002. Od vrátenia spisu z najvyššieho súdu do jeho predloženia ústavnému súdu, t. j. od 6. novembra 2003 do 2. februára 2004, krajský súd opäť nekonal. Z uvedeného vyplýva, že prieťahy spolu predstavujú 14 mesiacov.

Ústavný súd už vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že ojedinelým krátkodobým nekonaním nemôže dôjsť k porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy. V danom prípade nejde o ojedinelé nekonanie a súhrn období nečinnosti predstavuje dobu prevyšujúcu obdobie jedného roka.

Osobitne nebolo hodnotené obdobie, keď bol spis na najvyššom súde, lebo tohto obdobia sa sťažnosť netýkala a ústavný súd je podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania.

Ústavný súd dospel k záveru, že už uvedené obdobie neodôvodnenej nečinnosti krajského súdu je potrebné kvalifikovať ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní, v dôsledku čoho bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných priet'ahov (obdobne III. ÚS 63/03, III. ÚS 193/03 a iné).

Predsedníčka krajského súdu neuviedla žiadne argumenty, ktorými by bolo potrebné osobitne sa zaoberať.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 28 Cb 13/01, prikázal mu ústavný súd konať.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25 000 Sk každému z nich. Svoj návrh odôvodnili právnou neistotou a sociálnym postavením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadost'učinenie povahu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Ústavný súd vyhovel návrhu s'ťažovateľov a vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nariadil krajskému súdu vo veci konať bez priet'ahov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 10 000 Sk každému zo s'ťažovateľov ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Výšku zadost'učinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobia nečinnosti krajského súdu a na vyššie uvedené kritérium riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu krajského súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd s'ťažnosti nevyhovel.

Právny zástupca s'ťažovateľov si uplatnil trovy konania podľa ustanovenia § 13 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. za dva úkony právnej pomoci a dva paušály spolu vo výške 8 796 Sk. Keďže ide o dvoch s'ťažovateľov, mal správne výšku náhrady určiť aj podľa ustanovenia § 17 ods. 2 citovanej vyhlášky. Stanovené náhrady nepredstavujú vyššiu sumu, ako by bolo možné určiť podľa citovanej vyhlášky, preto bolo rozhodnuté tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Keďže právny zástupca bol s'ťažovateľom ustanovený ústavným súdom, bolo prikázané Kancelárii ústavného súdu vyplatiť stanovené súdne trovy.

Krajský súd bol zaviazaný uhradiť túto finančnú čiastku na účet ústavného súdu.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom s'ťažovateľov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2004